

UCHWAŁA NR V/37/15
RADY POWIATU W BIELSKU PODLASKIM

z dnia 30 kwietnia 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie
Bielskim na lata 2015 -2017**

Na podstawie art. 12 pkt. 4 i 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz 595 z późn. zm.), oraz art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r. poz 135 z późn. zm.), Rada Powiatu w Bielsku Podlaskim uchwala, co następuje:

§1

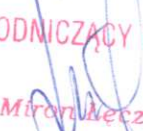
Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Bielskim na lata 2015-2017, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Bielsku Podlaskim.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Adam Mironiec

Załącznik
do uchwały Nr V/37/15
Rady Powiatu w Bielsku Podlaskim
z dnia 30 kwietnia 2015 r.

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE BIELSKIM**

NA LATA 2015 – 2017

Bielsk Podlaski 2015

Spis treści:

Wstęp.....	2
I. Podstawa prawna opracowania Programu.....	4
II. Diagnoza rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie bielskim.....	4
III. Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej.....	7
IV. Cele programu i zadania do realizacji	12
1. Wielokierunkowa praca z rodzinnymi zagrożonymi odebraniem dziecka oraz zapobieganie ich dysfunkcjonalności.....	12
2. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.....	13
3. Wielokierunkowa praca z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.....	15
4. Wspomaganie procesu usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	16
V. Zakładane rezultaty realizacji programu	17
VI. Odbiorcy programu	18
VII. Źródła finansowania.....	18
VIII. Monitoringi ewaluacja.....	19
IX. Podsumowanie.....	20

Wstęp

W dniu 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 180 pkt. 1 ww. ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. Piecza zastępcza jest definiowana jako opieka i pomoc władz publicznych dziecku pozbawionemu opieki rodzicielskiej (Konstytucja RP). Jest rozumiana również jako sprawowanie opieki nad dzieckiem przebywającym poza swoim środowiskiem rodzinnym z tego powodu, że zostało ono czasowo lub stale tego środowiska pozbawione lub nie może znajdować się w nim ze względu na swoje dobro (Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989r.). Z kolei system pieczy zastępczej jest to zespół osób, instytucji i działań, które mają na celu zapewnienie czasowej opieki dziecku pozbawionemu opieki i wychowania przez rodziców. Piecza zastępcza zapewnia:

1. realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe dążenie do przysposobienia dziecka;
2. przygotowanie dziecka do:
 - godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
 - nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
3. Zaspokojenia potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno - rekreacyjnych.

Rodzina zastępcza jest prawną formą sprawowania opieki nad dziećmi, które są pozbawione całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Są to dzieci niedostosowane społecznie, osierocone lub takie, których biologiczni rodzice są nieznani albo pozbawieni władzy rodzicielskiej, lub którym ograniczono

władzę.

Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletniości, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia – nie dłużej niż do 25 roku życia.

Pieczą zastępczą posiada dwie formy: rodzinną i instytucjonalną. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa i zawodowa – w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna) i rodzinny dom dziecka.

Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoby będące wstępnymi (dziadkowie) lub rodzeństwo dziecka. Rodzina zastępcza niezawodowa, tworzona jest przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, które nie są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Instytucjonalna pieczę zastępczą realizowana jest w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Przyczyn umieszczenia dziecka poza rodziną należy doszukiwać się w środowisku, w którym żyje dziecko. Choroba alkoholowa lub pijaństwo rodziców jest najczęstszym powodem odejścia dzieci z domu. Takie dysfunkcje rodziny jak: przemoc, dezorganizacja życia rodzinnego, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych nie są tu bez znaczenia. Coraz częściej pojawia się też problem uzależnienia rodziców od środków odurzających innych niż alkohol. Następnym ważnym czynnikiem jest ubóstwo, które wiąże się z takimi problemami jak: długotrwałe bezrobocie, szczególnie obojga rodziców, eksmisja rodziny z dotychczas zajmowanego mieszkania. Do rodzin zastępczych kierowane są także dzieci, których rodzice ze względu na stan zdrowia (często jest to choroba psychiczna) nie mogą osobiście sprawować opieki nad dzieckiem. Nowym zjawiskiem jest „porzucanie” (euro sieroctwo) dzieci przez rodziców wyjeżdżających do pracy za granicę. Problemy społeczne takie jak rozszerzająca się sfera ubóstwa, bezrobocie, wzrost natężenia wielu patologii społecznych, negatywnie wpływają na funkcjonowanie wielu rodzin.

I. Podstawa prawna opracowania Programu.

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej oraz zadania zapisane w tym Programie realizowane są na podstawie następujących aktów prawnych:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r poz 135 z późn. zm).,
1. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U.z 2013r.poz.182, z późn. zm.),
2. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720),
3. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego (Dz. U. Nr 272, poz. 1609),
4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka (Dz. U. Nr 272, poz. 1610).

II. Diagnoza rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie bielskim

Rodzinna piecza zastępcza to forma czasowej opieki nad dzieckiem. Jeśli dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie naturalnej, najlepszym rozwiązaniem jest zapewnienie mu opieki w rodzinie zastępczej: spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej lub rodzinnym domu dziecka. Chętni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, podejmując decyzję o utworzeniu takiej rodziny muszą liczyć się z możliwością powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

Tab. 1: Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie bielskim w 2012 r.

Stan na dzień 31.12.2012	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zawodowe
Liczba rodzin zastępczych	28	9	1
Liczba dzieci w nich umieszczone ch	37	11	3

Tab. 2: Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie bielskim w 2013 r

Stan na dzień 31.12.2013	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zawodowe
Liczba rodzin zastępczych	26	9	1
Liczba dzieci w nich umieszczonych	33	12	3

Tab. 3: Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie bielskim w 2014 r

Stan na dzień 31.12.2014	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zawodowe
Liczba rodzin zastępczych	28	8	1
Liczba dzieci w nich umieszczonych	35	11	2

Z zebranych danych wynika, że na terenie powiatu bielskiego zdecydowaną większość stanowiły i stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami są dziadkowie i rodzeństwo, dalej rodziny niespokrewnione z dzieckiem i rodziny zawodowe. Od dnia 01.01. 2012 r. w związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziną zastępczą spokrewnioną zostały jedynie wstępni lub rodzeństwo dziecka. Zaś rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem stały się rodzinami zastępczymi niezawodowymi.

Uchwałą Nr XX/109/04 Rady Powiatu w Bielsku Podlaskim z dnia 27.05.2004r. powołano Rodzinny Dom Dziecka Nr 1 w Bielsku Podlaskim, który został przemianowany na placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego. Nadzór nad realizacją standardu wychowania i opieki w placówce sprawuje Zarząd Powiatu przy pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim. Celem placówki jest zaspokojenie potrzeb bytowych, rozwojowych, emocjonalnych, społecznych, religijnych, a także zapewnienie kształcenia w ramach realizacji metody „indywidualnych planów pracy z dzieckiem i rodziną”. W placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywają dzieci z powiatu bielskiego. Obecnie w placówce znajduje się 6

dzieci, w przedziale wiekowym od 4 do 19 lat.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim, wypełniając postanowienia Sądu o umieszczeniu małoletnich w placówce, uzgadnia z Dyrektorem placówki miejsce dla dziecka, wydaje skierowanie oraz kompletuje niezbędną dokumentację. W przypadku braku miejsc w lokalnej placówce oraz zgodnie z postanowieniem Sądu, o zmianie placówki małoletniemu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie poszukuje miejsca na terenie innych powiatów. Badana jest także sytuacja bytowo-socjalna rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, po czym ustalana jest im odpłatność za pobyt dzieci w danej placówce.

Tab. 4: Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2012-2014.

Lata	2012	2013	2014
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	12	12	15

III. Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zadania powiatu określa ustawa o samorządzie powiatowym. Stosownie do tej ustawy do zadań powiatu należy podejmowanie działań o charakterze ponadgminnym w zakresie pomocy społecznej i polityki prorodzinnej. Obowiązki jednostek organizacji pieczy zastępczej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie oraz realizacja 3-letnich powiatowych programów

dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;

- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym, opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielniania;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) prowadzenie rejestru danych o osobach;
 - a) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,

b) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka;

11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;

12) finansowanie:

a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,

b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnionym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne,

c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;

13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji w przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia odpłatności za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie bielskim jest wyznaczona przez Starostę na mocy Zarządzenia nr 30/11 Starosty Bielskiego z dnia 14.12.2011r. Jednostka organizacyjna powiatu, tj. Powiatowe Centrum

Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim. W Centrum utworzony został Zespół ds. Pieczy Zastępczej, w skład którego wchodzi dwóch koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psycholog oraz dwóch pedagogów.

Do zakresu działań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej należy w szczególności:

1. prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
2. kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub pełnienia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
3. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka; zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
4. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie zaświadczeń ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
5. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
6. zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;

7. organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
8. współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi;
9. prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
10. zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
11. dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej
12. prowadzenie działalności diagnostyczno- konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą opieką
13. przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy o pieczy zastępczej, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka
14. zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
15. zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;

16. przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
17. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
18. organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku

IV. Cele programu i zadania do realizacji.

Celem głównym Powiatowego Rozwoju Pieczy zastępczej na lata 2015 – 2017 jest tworzenie warunków dla skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej z naciskiem na rodzinne jej formy.

Cele szczegółowe:

1. Wielokierunkowa praca z rodzinami zagrożonymi odebraniem dziecka, oraz zapobieganie ich dysfunkcjonalności.

Głównym założeniem pierwszego celu jest profilaktyka rozumiana jako zapobieganie przyczynom kierowania dzieci do zastępczych form opieki. Wszelkie działania należy rozpocząć od wsparcia rodzin naturalnych na etapie, gdy problemy zaczynają się pojawiać. Zwykle pomoc dla tych rodzin przychodzi w momencie, gdy jest już głęboki kryzys w rodzinie. Pojawia się wtedy konieczność zabrania dzieci z rodziny.

Dlatego też działania należy ukierunkować na profesjonalną, systemową

pracę z rodziną dysfunkcją, w kryzysie, która wypełnia swoje obowiązki rodzicielskie

w nieprawidłowy sposób. Takie formy pomocy pozwolą na wzmocnienie podstawowych funkcji rodziny oraz zminimalizują jej dysfunkcje, a przede wszystkim zmniejszą liczbę orzeczeń sądu rodzinnego o umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1	Działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie dysfunkcyjnych jednostek w funkcjonowaniu rodziny w środowisku poprzez poradnictwo rodzinne, prowadzenie oddziaływań profilaktycznych w szkołach, świetlicach socjoterapeutycznych, a także prowadzenie zajęć w szkołach, przygotowujących do życia w rodzinie oraz wspieranie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo- wychowawczych poprzez porady psychologiczne, prawne socjalne, terapeutyczne, pedagogiczne	2015 -2017	OPS-y, Kuratorzy, PCPR, Szkoły, Sądy	Lokalne instytucje i organizacje
2	Promowanie wartości rodzinnych wśród lokalnej społeczności	2015-2017	PCPR	Lokalne instytucje i organizacje

2. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.

Podstawowym zadaniem drugiego celu jest pozyskiwanie kandydatów na spokrewnione, niezawodowe oraz zawodowe rodziny zastępcze, organizowanie specjalistycznych szkoleń oraz wsparcia.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1	Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze poprzez akcje promujące ideę rodzicielstwa zastępczego i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze	2015-2017	PCPR	
2	Tworzenie spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych oraz finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	Na bieżąco, po zgłoszeniu się kandydatów	PCPR	
3	Wspieranie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, dostarczanie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania, pomoc w prowadzeniu mediacji w sytuacjach konfliktowych, umożliwianie udzielania pomocy pedagogicznej rodzinom zastępczym w miejscu ich zamieszkania, zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej	2015- 2017	PCPR	
4	Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego, współpraca z sądem i kuratorami sądowymi w zakresie uregulowania sytuacji prawnej dziecka	2015- 2017	PCPR, Kuratorzy, Sądy	
5	Doposażenie mieszkań rodzin zastępczych wypłata dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych przewidzianych w ustawie	2015-2017	PCPR	
6	Zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich zgodnie z	zgodnie z potrzebami rodzin	PCPR	

	przepisami ww. ustawy			
7	Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, zapewnienie warunków lokalowych do spotkań rodzin zastępczych w ramach ww. grup	Na bieżąco, w terminach dostosowanych do potrzeb rodzin	PCPR	
8	Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe	Zgodnie z potrzebami	PCPR	
9	Zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	2015 - 2017	PCPR	
10	Wyznaczenie następującego maksymalnego limitu rodzin zastępczych zawodowych: 1) w 2015r. - 2 rodziny 2) w 2016r. - 2 rodziny 3) w 2017r. - -2 rodziny	2015 - 2017	PCPR	

3. Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Cel trzeci wskazuje na pracę z rodzinami biologicznymi tak, aby dzieci znajdujące się w pieczy zastępczej jak najszybciej mogły wrócić do środowiska rodzinnego.

lp	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1	Wzbudzanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy i uświadamianie rodzicom, że dzieci zawsze ich potrzebują i że to oni powinni stanowić oparcie dla domu niezależnie od sytuacji, w jakiej aktualnie sami się znajdują – poprzez indywidualne konsultacje, pomoc	2015 - 2017	OPS-y, PCPR (Asystenci rodzin, pracownicy socjalni, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, psycholog)	Lokalne instytucje i organizacje

	prawną, socjalną, psychologiczną			
2	Pomoc w przywróceniu równowagi w rodzinie, uświadamianie rodzicom biologicznym oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa – poprzez organizowanie zajęć warsztatowych, kontrakt, indywidualne rozmowy z rodzinami, wsparcie psychologiczno- pedagogiczne.	2015- 2017	OPS-y, PCPR (Asystenci rodzin, pracownicy socjalni, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, psycholog)	Lokalne instytucje i organizacje

4. Wspomaganie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Ważnym zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest wspieranie młodych osób, które opuszczają rodziny zastępcze oraz placówkę opiekuńczo – wychowawczą typu rodzinnego w procesie usamodzielnienia. Istotna jest pomoc w uzyskiwaniu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, a także wsparcie finansowe i rzeczowe. Należy również podjąć działania mające na celu aktywizowanie osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1	Pomoc w pozyskiwaniu mieszkania z zasobów gminy	2015- 2017	PCPR, Urząd gminy	
2	Wspieranie finansowe i rzeczowe	2015 - 2017	PCPR	
3	Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych	2015 - 2017	PCPR	
4	Wdrażanie i realizacja projektów w	2015 -2017	PCPR	

	ramach środków z Unii Europejskiej na rzecz osób usamodzielnianych zagrożonych wykluczeniem społecznym			
5	Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy	2015 - 2017	PCPR, PUP	Lokalne instytucje i organizacje

V. Zakładane rezultaty realizacji programu.

1. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny, poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne. Wskaźnikiem realizacji zadania będzie ilość podjętych działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne.
2. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych. Wskaźnikiem zakładanego rezultatu będzie liczba spotkań w celu omówienia problemu i wsparcia rodzin zagrożonych.
3. Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych. Wskaźnikiem zakładanego rezultatu będzie liczba rodzin niezawodowych i zawodowych zastępczych.
4. Zwiększone kompetencje opiekuńczo – wychowawcze rodzin zastępczych. Wskaźnikiem zakładanego rezultatu będzie liczba udzielonych porad, szkoleń dla rodzin zastępczych.
5. Zatrudnianie koordynatorów do spraw pieczy zastępczej oraz współpraca z asystentami rodziny zatrudnionymi w gminach na terenie powiatu bielskiego. Wskaźnikiem zakładanego rezultatu będzie ilość koordynatorów zatrudnionych w jednostce oraz ilość kontaktów z asystentami rodziny zatrudnionymi w gminach.
6. Zaktywizowanie osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu

społecznym, kontynuowania nauki, uzyskania kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy. Wskaźnikiem zakładanego rezultatu będzie liczba osób usamodzielnionych.

7. Wzrost liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej do rodzin naturalnych. Wskaźnikiem zakładanego rezultatu będzie liczba dzieci wracających do rodzin naturalnych.

VI. Odbiorcy Programu.

Odbiorcami Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015- 2017 będą następujące osoby:

- dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka, oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego,
- rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej,
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej, lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
- rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców.

VII. Źródła finansowania.

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 -2017 będą środki finansowe:

- z budżetu powiatu bielskiego,
- z budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,

- z budżetu samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej
- z budżetu innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu bielskiego,
- z odpłatności rodziców biologicznych,
- pozyskane z programów unijnych

VIII. Monitoring i ewaluacja.

Monitoring programu będzie polegał na systematycznym pomiarze postępu oraz kontroli wszystkich zaplanowanych czynności na każdym etapie realizacji zadań. Kontrola będzie zawierała sprawdzanie efektywności poszczególnych działań oraz sposobu realizacji zadań. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie będzie przekładał Radzie Powiatu roczne sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie częścią corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim. Nad efektywną realizacją niniejszego programu będą wpływały następujące czynniki; dostępność środków finansowych koniecznych do realizacji zapisów programu, współpraca zainteresowanych podmiotów oraz zaangażowanie i motywacja kandydatów zainteresowanych pełnieniem ról rodzin zastępczych.

Ewaluacja programu będzie obejmowała sprawdzenie czy zostaną zrealizowane działania zaplanowane w programie oraz czy został osiągnięty cel główny. W ramach badań ewaluacyjnych zostaną wykorzystane następujące elementy:

- 1) plany pomocy dziecku,
- 2) dokumentacja ze spotkań z dziećmi i rodzicami,
- 3) indywidualne programy usamodzielnienia,
- 4) okresowe oceny sytuacji dziecka oraz funkcjonowania rodziny zastępczej,

- 5) karty pracy specjalistów zajmujących się poradnictwem specjalistycznym.

Zebrane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i usprawnieniu jego działań. Ewaluacja będzie wytyczała kierunki rozwoju i ewentualnych zmian w zapisach programu.

IX. Podsumowanie.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej wskazuje perspektywy rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Bielskiego na lata 2015-2017. Ma on charakter otwarty i elastyczny. W momencie pojawienia się nowych możliwości czy też zidentyfikowania nowych potrzeb, program będzie uzupełniany o nowe zapisy. Program Rozwoju Pieczy Zastępczej został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przepisy ustawy określają dwa główne obszary działania. W pierwszym zwraca się szczególną uwagę na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku, a więc w rodzinie biologicznej. W drugim zorganizowanie sprawnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej w sytuacji braku możliwości sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Piecza zastępcza jest zadaniem powiatu, stąd też głównym celem programu jest jej rozwój, ze szczególnym uwzględnieniem rodzinnych form opieki.

Nie bez znaczenia są pewne zagrożenia dla realizacji działań ujętych w programie, tj. na terenie powiatu Bielskiego brakuje kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych rodzin zastępczych dla dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej. Istnieje także duża trudność w umieszczaniu dzieci w placówkach, również na terenie innych powiatów z powodu braku wolnych miejsc. Poważnym problem osób usamodzielnianych, które opuszczają pieczę zastępczą może być uzyskanie mieszkania i co za tym idzie stworzenia odpowiednich warunków mieszkaniowych. Ponadto osoby te

charakteryzują się zwykle biernością, niechęcią do zmian w swoim życiu, często zbyt niską motywacją do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Czynniki te w dużej mierze utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Dlatego niezbędne jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on być bardziej efektywny oraz stwarzający możliwości dla młodych osób na rozpoczęcie samodzielnego życia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Adam Miron Łęczycki